

KYSY!

Pauli Ruonala vastaa

**SARJAINFON KYSYMYS- JA VASTAUSPAL-
TALLE SAA LÄHETTÄÄ KYSYMYKSIÄ JA
KOMMENTTEJA. LÄHETÄ VIESTISI SUO-
RAAN PÄÄTOIMITTAJALLE SÄHKÖPOSTIT-
SE sarjaInfo@kaapeli.fi TAI ETANAPOSTIT-
SE KIVI LARMOLA, ITÄLAHDENKATU 4,
00210 HELSINKI.**

*Mikä onkaan alkukielellä Ilta-Sano-
missa ilmestyvän Runoltaja- sarjaku-
van nimi? Entä K.Vaakku alkukielellä?*

Minna

Runoltaja on alkukielellä **Kudzu** ja
K.Vaakku on **Shoe**.

Päivälehtistriippi Kudzu alkoi ilmes-
tyä Yhdysvalloissa kesäkuussa 1981.
Kudzu (suomeksi Runoltaja) on teini-
ikäinen poika, joka asuu Bypassin pik-
kukaupungissa North Carolinassa. Kud-
zu haluaa tulla kirjailijaksi, mistä juon-
tuu pojan suomalainen nimi. (Muuten
"kudzu" on etelävaltioissa kasvava
köynnöskaasi.) Kudzu on edelleen mu-
kana sivuhenkilönä sarjassa, jonka pää-
henkilöksi on noussut pastori Will B.
Dunn (Voitto Ristilä).

Shoe alkoi ilmestyä syyskuussa
1977. Päähenkilö P. Martin Shoemaker
(K.Vaakku) on Treetops Tattler Tribune
(Latvalan Uutiset)-sanomalehden pää-
toimittaja. MacNelly nimesi sarjan pää-
henkilön entisen esimiehensä, tunnetun
lehtimiehen Jim Shumakerin mukaan.

Sekä Kudzun piirtäjä Doug Marlet-
te että Shoe'n piirtäjä Jeff MacNelly aloit-
tivat uransa päivälehden poliittisena pi-
lapiirtäjänä ja molemmat tekevät edel-
leen pilapiirroksia. Se näkyy heidän sar-
jakuvistaankin, joissa esiintyy runsaas-
ti viittauksia ajankohtaisiin tapahtumiin
ja henkilöihin.

*Saisinko lisätietoa sarjakuvasta Isä
Ruuben? Kiittäen*

Pauke, Hämeenlinna

Isä Ruben aloitti ilmestymisensä
vuonna 1969. Sarjaa tekevät nimimerkit
Sansibar Sedan ja Balabar Torm (Pertti
Poutanen ja Tapani Markkula). Sarjas-
ta on julkaistu kolme kokooma-albumia:
Isä Ruben, 1977, Vippaa Ane, Isä Ru-
ben, 1979, Isä Ruben ja ekoane, 1996.
Tekijät tavoittaa työpaikastaan: Inkvisi-
on Oy, email inkvision@dlc.fi.

*Winsor McKayn sarjakuvasta Pikku
Nemo on ilmestynyt kokoelmia suo-
meksikin. Onko kaikki ilmestyneet Pik-
ku Nemo julkaistu suomeksi?*

Airi, Pori

Amerikkalainen kustantaja Fantag-
raphics books julkaisi kaikki Pikku
Nemo-sarjat 6-osaisena albumisarjana
**The Complete Little Nemo in Slumber-
land**. Sarjan neljässä ensimmäisessä
osassa julkaistiin merkittävien osa, vuo-
sien 1905-11 stripit. Osissa 5 ja 6 jul-
kaistiin vuosien 1912-1914 ja 1924-26
sarjat. Otava julkaisi sarjan 2 ensim-
mäistä osaa suomeksi vuosina 1990-91.
Kirjan liepeessä lupailtiin jatko-osia,
mutta sarja ei saanut jatkoa vähäisen
myynnin seurauksena. Kaikki jotka ha-
luavat sarjan jatkuvan, kirjoittakaa toi-
veistanne Otavan nuortenkirjoitustalolle.

*Milloin tulee lehden välissä jäsenmak-
sulomake, eipä ole kuulunut tänäkään
vuonna.*

Terveisin Yksi monien puolesta

Kuluvan vuoden jäsenmaksulomake oli
Sarjainfon 1/1998 välissä. Jos se on pu-
donnut matkalla, voit silti maksaa jäsen-

maksun esim. maksuautomaattiin tai
suoraan Postipankkiin kun tiedät seu-
raavat asiat: Tilinumero PSP 800015-
351649, osoite: Suomen Sarjakuvaseu-
ra ry, PL 927, 00101 Helsinki. Maksun
aihe: JM 98, lisäksi jäsenen nimi ja mie-
lellään myös osoite. Jäsenen nimi on
hyvin tärkeä, varsinkin silloin kun mak-
su tulee jonkun muun henkilön tai yri-
tyksen tililtä. Ja summa oli 90 mk, alle
18-vuotiailta 80 mk.

*Mikä on Pulteri-sarjoksen englannin-
kielinen nimi ja mistä siitä löytyy ne-
tistä tietoa?*

Stoneage, Suomi

Pulteri-sarjan alkuperäinen nimi on
"B.C." (Before Christ=eKr). Sarja aloit-
ti ilmestymisensä 1958 ja sitä on koko
ajan piirtänyt sama mies, Johnny Hart,
apulaisineen. Johnny Hartin haastatte-
lu löytyy osoitteesta [http://
www.cagle.com/hogan/articles/hart/
hart1.asp](http://www.cagle.com/hogan/articles/hart/hart1.asp). Sarjaa voi käydä lukemassa
osoitteesta [http://cagle.com/comics/dai-
ly3/](http://cagle.com/comics/daily3/) josta löytyy viimeisimmät 30 strip-
piä. Toinen paikka jossa sarjaa voi lukea
on [http://www.creators.com/comics/
compag/bc.asp](http://www.creators.com/comics/compag/bc.asp). Samassa paikassa voi
lukea myös Velho-sarjaa (Wizard of Id)
jossa Hart on myös osallisena.

*Kuka mahtanee piirtää Kissalan poikia
nykyään? Lehdessä muutamassa sa-
nottiin, että sarjakuvavanhus on yhä
hengissä, yli 100-vuotiaana. Kuvanäyte
nykyisestä (mahdollisesta) meiningis-
tä olisi hupaisa sekin.*

Eino N. Sepalus, Oulu

Kissalan Pojat eli The Katzenjammer
Kids ilmestyy todella vieläkin, tosin ei
kovin monessa lehdessä. Piirtäjänä on
Hy Eisman, sama mies joka tekee Kip-
pari Kalle-päivälehtistriippiä. Sarja aloitti
ilmestymisensä vuonna 1897 ja sitä piir-
sivät seuraavat taiteilijat: Rudolph Dirks
1897-1914, Harold Knerr 1914-1949,
Doc Winner 1949-1956, Joe Musial
1956-1976, Mike Senich 1976-81, An-
gelo DeCesare 1981-86 ja Hy Eisman
1986 alkaen.

Sarjalla on pitkä ja värikäs historia.
Tutustu nettisivuihin osoitteesta [http://
geocities.com/~jimlowe/katzies/
katzdex.html](http://geocities.com/~jimlowe/katzies/katzdex.html)! Maailman ensimmäisen
sarjakuvien tekijänoikeuksista käydyin
oikeudenkäynnin jälkeen sarjan luoja
Rudolph Dirks siirtyi 1914 piirtämään
Kissalan poikien kilpailevaa versiota toi-
selle sarjakuvasyndikaatille. Oikeuden
päättökseen mukaan alkuperäinen syndi-

kaatti sai pitää oikeudet sarjan nimeen, joten kilpaileva versio ilmestyi (melkein) koko ajan nimellä The Captain and the Kids. 1930-luvulla Dirks jätti sarjan ajoittain kokonaan apulaistensa Oscar Hittin ja Bernard Dibblen käsiin. 1937 lähtien sarja ilmestyi vain sunnuntaiversiona. Rudolph Dirks pyysi poikansa John Dirksin avukseen 1946 ja vähitellen John Dirks sai sarjan kokonaan vastuulleen. Nimensä John sai sarjaan vasta Rudolph Dirksin kuoltua 1968. Sarja lopetti ilmestymisensä 1979.

Molempien sarjojen parasta aikaa oli 1930-luku. Asiantuntijat ovat väitelleet siitä kumpi teki parempia Kissalan poikia, Dirks vai Knerr. Yhteenvetona voisi ehkä sanoa että Knerrin työ oli tasalaatuisempaa ja hän oli parempi piirtäjä, Dirks oli parempi tarinankertoja.

Mitä kaikkea kivaa Katja Tukiainen on tehnyt? Ovatko "Muksu"-juomien etiketit hänen tekemiään?

Hippityttö, Spiceworld

Katja Tukiainen on tehnyt paljon kivaa, mutta nyt keskitymme vain sarjakuviin. Katjalta on ilmestynyt yksi albumi nimeltä Tyttöjen leikit. Toinen albumi ilmestyy ensi vuonna. Katjan töitä on julkaistu Parasitti-sarjakuvaliitteessä, lehdissä Magia, Hälläpyörä, Naarassarjat ja ulkolaisissa Strapatzin- ja Formaline-sarjakuvalehdissä. Katja ottaa tilaustöitä vastaan. Muksu-juomien etiketit on tehnyt Julia Vuori.

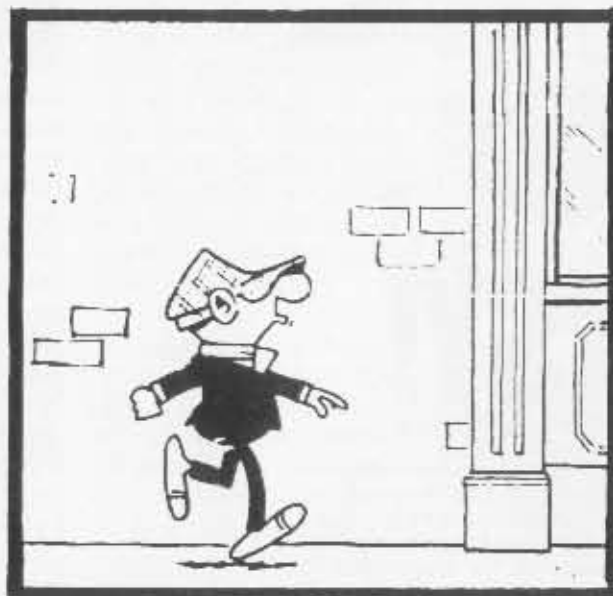
Minkä nimisiä juho Juntusen albumit ovat?

Hemppa, Turku

Toistaiseksi ainoa Juntusen sarjakuvalbumi on "Natsisurffaajien täytyy kuolla" (ellei Juice Leskinen & Coitus Int'in levyn välissä ollut "Per Vers, runoilijaa" lasketa albumiksi), mutta uusia albumeita on tulossa lähitulevaisuudessa. Päätoimittaja kehoittaa kärsivällisyyteen - hyvää kannattaa odottaa.

Tarvitsisin tietoa takavuosisien sarjakuvavahahmosta nimeltä Lätsä. Mikä sen alkuperämaa on? Entä alkuperäinen nimi? Milloin sitä on viimeksi julkaistu Suomessa ja missä lehdessä?

P.M.

Lätsä (Andy Capp) on englantilainen päivälehtistrippi jonka Reginald Smythe (1917-1998) aloitti vuonna 1957. Hän piirsi sarjaa vielä 80-vuotiaana, aina kuolemaansa asti. Suomessa sarja ilmestyy edelleen maakuntalehdissä ja mm. ilmaisjakelulehti Vantaan Sanomissa. Julkaisemattomia strippejä on varastossa joten sarja tulee pyörimään vielä pitkään. 1960- ja 70-luvuilla Suomessa ilmestyi parikymmentä Lätsä-sarjakuvakokoelmaa.

Missä on Helsingin paras sarjakuvakauppa? Löytyisköhän sieltä tai muualta Hesän lähetyiltä semmosta sarjista kun Bob Marley - Tale of The Tuff Gong (Marvel Comics 1992)? Sen löytyminen helpottais kovasti kesän odoteltua!

Rastagir, Helsinki

Helsingin parhaita sarjakuvakauppoja ovat Lehti-Fennica, Kalevankatu 40, ja Good Fellows, Fredrikinkatu 40. (Lukijat, ottakaa yhteyttä toimitukseen ja kertokaa mitä muita hyviä alan kauppoja pääkaupunkiseudulla on!) Lehti-Fennica ilmoittaa että kysymääsi albumia on joskus ollut myynnissä mutta tällä hetkellä sitä ei ole kustantajalta saatavissa. Albumin tekijä oli C.Hall.

Samassa sarjassa ilmestyi myös Alice Cooper-albumi.

Mitä Tähtien Sota-albumeja on suomen kielellä julkaistu? Mistä ulkomaalaisia Tähtien Sota-albumeja voi tilata (net-tiosoitte)?

Sakke, Ylitornio

Tähtien sota-sarjasta on suomeksi ilmestynyt seuraavat albumit:

Tähtien sota 1977 (elokuvan mukaan)

Tähtien sota 2 - Avaruuden rosvot 1978

Tähtien sota 3 - Surman ruletti 1979

Tähtien sota 4 - Musta valti-as 1980 (elokuvasta Imperiumin vastaisku)

Tähtien sota 5 - Hyinen väijytys 1981

Star Wars 6 - Jedin paluu 1983 (elokuvan mukaan)

Lisäksi ilmestyi sarjakuvalehteä Star Wars 31 numeroa vuosina 1983-87: 1983: 2 numeroa, 1984: 6, 1985: 5, 1986: 6, 1987: 12.

Lisäksi mainittakoon Spin-lehden numero 1/1997 joka oli Tähtien sota-ilmion erikoisnumero.

Englanninkielisiä Star Wars-sarjoja on niin hyvin saatavana täältä että niitä ei kannata ryhtyä ulkomailta tilaamaan. Sarjan nykyisen kustantajan Dark Horse nettisivuilla (<http://www.dhorse.com/>) kannattaa silti käydä, siellä on täydellinen luettelo kustantajan julkaisemista sarjakuvista ja myös linkkejä amerikkalaisiin sarjakuvakauppoihin.

Olen rakastunut Jaime Hernandezin Rakkautta ja raketteja -opukseen. Mitä muuta kyseiseltä herralta on ilmestynyt ja mistä minä saisin hänen upeaa tuotantoaan? Piirtääkö mies edes enää?

Viipukka, Savo

Päätoimittaja vastaa: Jaime ja Gilbert Hernandezin Love and Rockets -sarjaa on ilmestynyt Fantagraphicsilta 15 albumia ja lisäksi kaksi luonnoskirjaa. Nytemmin Jaime piirtää Penny Century -johdannaisarjaa.

Kuinka kauan herra Petri Hiltunen on piirtänyt sarjakuvia?

hr98, Turku

Päätoimittaja kysyi Petriltä: "Koko ikäni olen piirtänyt, mutta ensimmäiset julkaistut sarjakuvani piirsin ala-asteen 5. luokalla koulun sisäiseen postiin, niitä tuli 1 - 2 sivua viikossa. Ja nyt olen 30, eli 20 vuotta olen piirtänyt."

Koska Petri Hiltunen on piirtänyt Kapteeni hypervallimion ja onko se Petrin oma teos?

Jumalaton petri fani, Turku

Päätoimittaja vastaa: Ei, kapteeni Hyperventilaattorimies on Markku Uusitalon ja Anssi Rauhalan luomus, jota ovat piirtäneet edellämainittujen lisäksi ainakin Johanna Sinisalo & Hannu Mänttäri, Petri Hiltunen ja Kivi Larmola. Petri piirsi ensimmäisen Hypiksensä vuonna '89 vasfineeiksi sillä hetkellä Amerikassa asuneen Anssin Hypikseen ja lähetti sen Anssille telefaxina.

Minne voi viedä omakustanteisia sarjakuvia? Siis viedäänkö vain nippu sarjakuvia Lehti-Fennicaan ja käsketään: "myykää näitä"?

ISN, Munkkiniemi

Päätoimittaja vastaa: Kutakuinkin, paitsi ettei "käskettä", vaan pyydetään nätisti...

Miten saan omakustannelehdien kauttana jonnekin?

Pennitön tuhraaja, Keskisuomi

Missä omakustannetta voi myydä.

Raimo, Oulu

Päätoimittaja vastaa: Katselepa kotiseutusi kauppoja sillä silmällä, ainakin kirja- ja levykaupat ottavat usein pienlehtiä (usein n. 5 lehdessä) myyntiin kohtuuprovikalla. Kaupan välityspalkkio voi olla mitä tahansa 20 ja 60 prosentin välillä ulosmyyntihinnasta, yli 30% kohdalla kannattaa jo miettiä kahdesti, onko mahdollisesti aikaansaatuva levikki sen arvoista. Rahat saa, jos lehdet ovat käyneet kaupaksi. Rikastumisen vaaraa ei ole.

Ja tietysti on hyvä lähettää omakustanne yhteystietoineen arvosteltavaksi Sarjainfon "Kotomaan katsaukseen"...

Miten omakustannetta tehdään?

Reima Lihavaine

Kerro omakustannelehdien tekovaiheista ja kustannuksista.

Kuskus, Vaasa

Kuinka paljon kustannuksia (keskimäärin) tulee omakustanteen tekemisestä?

Terveisin, "Saako naapurin tontille rakentaa?"

Olen piirtänyt valtavan hyvän sarjakuvan, joka mielestäni ansaitsee tulla Suomen sarjakuvakansan tietouteen omakustanteen muodossa. Voisitteko kertoa omakustanteen teon vaiheista, lähinnä painatuksesta ja kustannuk-

sista?

Omituinen Klippijä, Vaasa

Olen piirrellyt sarjakuvia pienestä pitäen ja ajattelin että jos niitä saisi vaikkapa julkaistua, kun on herran ihan kivaa kommenttia niistä saanut, mihin-kähän kannattaisi ottaa yhteyttä ja mihin ne saisi minimikustannuksin?

MIKSAaja, Keuruu

Päätoimittaja vastaa: Ensin piirretään originaalit siististi ja tekstataan huolellisesti, että saadaan painokelpoista materiaalia aikaan. Originaalikoko on yleensä noin kaksi kertaa julkaisukokoa isompi, eli jos suunnittelet vaikkapa A4-lehteä, kannattaa piirtää A3-kokoon. Paperin tulee olla valkoista ja musteen mustaa, harmaasävyt ovat oma, kalliimpaa painotekniikkaa vaativa lajinsa, johon ei tässä ole syytä puuttua. Sitten originaalit pienennetään julkaisukokoon joko laserkopiokoneella tai muuten hyvällä ja vasta huolletulla kopiokoneella. Jos suunnittelee noin sadan A5-lehden erää, voi "painamisenkin" tehdä valokopiokoneella, isommissa erissä tulee nk. paperimaster-offset halvemmaksi (mikäli joutuu maksamaan valokopiointista edes omakustannushinnan). Tuhannen erässä pyritään jo normaalin offset-painatuksen alueella, mikä on verrattain kallista, koska silloin painossa valotetaan painopelti filmeineen (joka ymmärrettävästi on kalliimpi kuin master-offsetin kertakäyttöpaperi). Painopellin etuna on, että se kestävä pitemmänkin ajan ja lehdestä voi (tarpeen vaatiessa) myös ottaa uusia painoksia (jos pelti on silloin vielä tallella). Normaali 80-90 -grammainen paperi on ihan hyvää painatukseen, mutta professionaalien vaikutelman antaa, jos kannet ovat raskaampaa kartonkia. Neliväripainatus on hauska ajatus, jos sattuu olemaan henkilöauton hinnan verran ylimääräistä käteistä, pikkuerissä (100-300 lehteä) voi kanteen lisätä värejä vaikka leimasimella - ole luova! Väriallinen paperikin on keksitty.

Sitten lehti kootaan ja nimitetään keskiselästään, tässä pitkävärtisestä keskielästä on verraton apu, mutta ilmankin pärjää. Jos omakustanteesta tuli liian monisivuinen niddottavaksi, voi kysellä "liimaselän" hintaa jostain edullisesta sitomosta. Ylipäänsä painohinnoista on vaikea antaa tarkkoja arvioita, edullisen painon takia kannattaa lehti lähettää kauemmaskin painettavaksi. Kannattaa kysellä muilta pienlehdentekijöiltä. Olisi kuitenkin hyvä asemoida sivut valmiiksi (takakansi + etukansi, sivu2 + takasisäkansi jne. - ja numeroida ne!) ja kenties tehdä kopiokoneella yksi mallikappale (joka lähetetään painoon malliksi), että näkee mahdolliset virheet (vaikkapa sen, onko sivuja neljällä jaollinen määrä) ajoissa. Kannattaa kysyä itseltään, käyttäkö enemmän omaa (ilmaista) aikaa lehden hiomiseen, vai teettäkö työn tuntipalkkiaisella ammattilaisella, kuten käy, jos painoon lähtevä materiaali on epäjärjestyksessä oleva kasa erikokoisia hippusia ja lappusia.

Lopulta, hauskan kokoamis- ja nitomissession jälkeen, on valmiina kasa lehtiä, jotka pitää muuttaa valuutaksi. Kannattaa ottaa aina ulos lähtiessä nippu lehtiä mukaan, ventovieraille on usein hausکمپی myydä kuin kavercille, tuttujen kanssa kun pääsee juttuun muutenkin. Kaupoissa pienlehdet eivät juuri käy kaupaksi, kunnan mainospuheen ja ankaran tinkimisen oppiminen on hyvinkin puolet huvista. Ja ujous karisee äkkiä.

Onnea matkaan, ja Ratsian esikoislevyä siteeratakseni: "Älkää jumaloiko kusi-päitä/vaana perustakaa itse bändejä/siihen jokainen pystyy jos vain halua yrittää..." (48 tuntia)

Kivi Larmola

	KOISTINEN 1-4 Maailman parhaimpiin pikkurouviin saaga neljänä minialbumina - Vuositarini -97 kaupunkiarit	10,-
	HERRA JONEN IHMEELLINEN HUONE Strippimuotoinen 4-värikannet noynahtaneita pikastriipejä 52 s.	10,-
	Suuri Kurpitsa esittää 5: KOVAKSI KEITETYN MUNAN ARVOITUS Käsikirj. P. Kallio Strippimuoto, 4-värikannet, limasid, 44 s.	25,-
Tilaa väh. 2 "luohetta" kaupun päälle ANKALINNAN MIELISAIRAALA Pieni Strippimuoto, 4-v. kannet, 44 s. limasid		
J. Mattila, Kuninkaankatu 22A1, 33210 Tampere		